

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 13 (672).

п'ятниця

21

КВІТНЯ

1961 року.

Ціна 2 коп.

Хай живе марксизм-ленінізм — велике
революційне вчення, провідна зірка ро-
бітничого класу та трудящих всіх
країн!

(Із Закликів ЦК КПРС до 1 Травня 1961 року).

В. І. ЛЕНІН ПРО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Багато уваги приділяв В. І. Ленін вихованню під-
ростаючого покоління, залученню його до активної діяль-
ності в революційній перебудові суспільства. Звертаю-
чись до молоді, він неодноразово говорив, що нове соціа-
лістичне суспільство, яке закладалося в перші роки ра-
дянської влади, «будувати доведеться вам, коли станете
дорослими».

У своїй історичній промові, проголошеній 2 жовтня
1920 р. на III Всесоюзному з'їзді РКСМ, В. І. Ленін ви-
клав положення, які стали великою програмою вихован-
ня комсомольців, молоді, всіх трудящих на всю історичну
епоху будівництва соціалізму і комунізму: «Ви повинні,
— говорив В. І. Ленін, — виховувати з себе комуністів.
Завдання Спілки молоді — поставити свою практичну ді-
яльність так..., щоб уся справа виховання, освіти і на-
вчання сучасної молоді були вихованням в ній комуні-
стичної моралі».

Вся героїчна діяльність комсомолу, керованого вели-
ким Леніним і Комуністичною партією, показує, що тіль-
ки конкретні справи в боротьбі за виконання грандіоз-
них планів комуністичного будівництва викликають у
молоді ентузіазм, творчу енергію. У боротьбі за незалеж-
ність Вітчизни, у побудові соціалізму і комунізму прояв-
ляються кращі риси характеру молоді, радянських лю-
дей.

Тріумфальний політ радянської людини на космічно-
му кораблі навколо Землі продемонстрував перед усім
світом високі моральні якості нової людини, вихованої
Комуністичною партією.

Боротьба за перемогу комунізму вимагає всебічного,
гармонійного розвитку людини. А це значить, що необ-
хідно не тільки оволодіти всією сумою наукових знань
про природу, техніку, суспільство, але й навчитися прак-
тично використовувати ці знання для безпосередньої уча-
сті в комуністичному будівництві.

М. С. Хрущов підкреслював, що нам слід не просто
засвоювати знання, а перетворювати їх у глибокі ідейні
переконання, такі переконання, які викликають сильні
почуття.

Комуністична партія по-ленінськи піклується про мо-
лодь, допомагає їй стати активними будівниками комуні-
стичного суспільства.

Л. МЯГЧИЛОВ.

КНИГИ, ЯКІ НЕ ЗАЛЕЖУЮТЬСЯ

Наукова бібліотека нашого уні-
верситету — одне з найбільших
книжкових сховищ України. Вона
відома як за межами республіки,
так і за межами нашої країни.

Говорять, що велика бібліотека
— це зібрання і сховище культу-
ри, досвіду і знань всього люд-

ства. Фонди нашої бібліотеки
стверджують цю думку. Якщо
пройти вздовж багатокілометро-
вих полиць нашого книгосховища,
можна побачити книги з усіх галу-
зей знань — з астрофізики, біохі-
мії, кібернетики, марксистської фі-
лософії. Тут можна зустріти книги

горячими читачів — від студента
І курсу до доктора наук.

Це книги з відділу «Ленін та
про Леніна». Мені хотілося б де-
тальніше зупинитися на ленін-
ському зібранні нашої бібліотеки.

В нашій країні вийшло 4 видан-
ня зібрань творів В. І. Леніна, а
в даний час виходить п'яте, повне
зібрання ленінських праць. Кожне
нове видання творів Леніна відрі-
зняється від попереднього більшою
повнотою і відображає вищий сту-
пінь вивчення Леніна.

В. І. Ленін надзвичайно багато-
гранний, і кожний новий період в
житті нашої країни дає нам мож-
ливість по-новому розуміти і оці-
нювати геніальність тих або інших
його праць. Однак повне зібрання
творів Леніна не може задоволь-
нити величезного попиту на ленін-
ську книгу, і через те щороку наші
видавництва випускають окремі
видання ленінських творів і тема-
тичних збірників («Ленін про мис-
тецтво», «Ленін про кооперацію»,
«Ленін про молодь» і т. д.).

Книги Леніна в нашій бібліотеці
представлені багатьма виданнями.
Наприклад, книга «Матеріалізм і
емпіріокритицизм» представлена в
16 виданнях.

Всі нотатки, чернетки і записи
Леніна ретельно збираються і ви-
даються в «Ленінських збірниках»,
яких уже вийшло 36 томів.

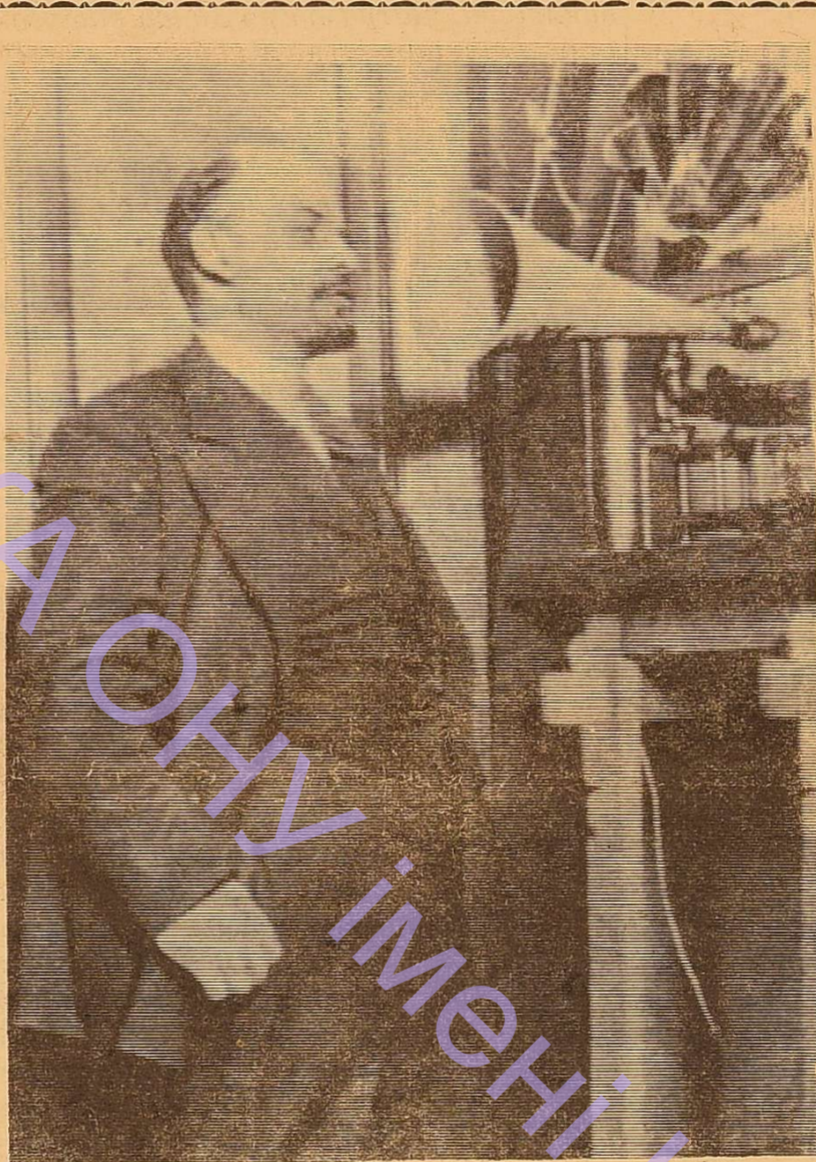
В бібліотеці є твори Леніна на
багатьох іноземних мовах — на
французькій, німецькій, італій-
ській, польській та ін.

Деякі видання праць Леніна, що
зберігаються в нашій бібліотеці,

мають немалу цінність. Напри-
клад, перше видання книги «Роз-
виток капіталізму в Росії» або йо-
го праці, надруковані в журналах
«Жизнь» 1900 р., «Начало» 1899 р.,
«Образование» 1912 р. У багатьох
дореволюційних виданнях праці
Леніна виходили під псевдонімами
Н. Ленін, Тулін, Ільїн.

Живе ленінське слово, зібране з
великою повнотою на полицях біб-
ліотеки, служить нашій науці і ви-
ховує нашу молодь.

В. С. ФЕЛЬДМАН.

В. І. Ленін перед звукозаписуючим апаратом.

Ленінські ідеї живуть

Велику спадщину залишив Во-
лодимир Ілліч для радянського на-
роду. Його праці, його геніальні
плани є планами розвитку нашого
народу. І не випадково кожного
року чимала кількість дипло-
мних робіт студентів присвяче-
на ленінській тематиці. Так, в цьо-
му навчальному році в своїх ди-
пломних роботах студенти-заочни-
ки історичного факультету вчитель
історії Сологубівської семіричної
школи Вілацанок І. Г. та вчитель
історії Заливащинської середньої
школи Гоменюк І. С. на живих
прикладках показують, як радян-
ський народ борець за повне
здійснення Ленінського плану
електрифікації країни.

Темою дипломної роботи дирек-
тора Липчанської восьмирічної
школи Дубіяка Р. М. є «Ленін-
ська «Іскра» про робітничий рух
на Україні 1900—1903 рр.».

Можна назвати ще багато ро-
біт, в основу яких покладені ле-
нінські думки, ленінські визначен-
ня.

Цим думкам, цим великим ле-
нінським ідеям, ленінській Комуні-
стичній партії присвячують свою
діяльність, свої трудові подвиги
люди Радянської країни.

В. Ю. ОСАДЧА.

ЛЕНІНСЬКИЙ ЗБІРНИК

Вийшов у світ збірник статей «Ідеї В. І. Леніна живуть і пере-
магають», підготовлений колективом авторів — викладачів кафедр
суспільних наук нашого університету та інших вузів Одеси.

До нього увійшли статті з питань історії КПРС: «Здійснення ве-
ликих ленінських накреслень», «В. І. Ленін про комуністичне вихо-
вання», «Кооперативний план В. І. Леніна — складова частина про-
грами побудови соціалізму в СРСР», «Роль Леніна в створенні про-
фесійних спілок в Росії», «В. І. Ленін про завдання профспілок в
комуністичному будівництві», «Роль ленінської «Іскри» в політично-
му вихованні робітничого класу України» та ін.

Проблеми розвитку В. І. Леніним марксистської філософії ви-
світлюються у статті «Розвиток В. І. Леніним деяких питань теорії
марксизму в боротьбі з догматизмом (на досвіді революції 1905—
1907 рр.)».

Розробка Леніним проблем марксистської політекономії відобра-
жається в статтях «Питання розвитку капіталізму в сільському гос-
подарстві в працях В. І. Леніна 90-х років», «В. І. Ленін про соціалі-
стичне усуспільнення», «В. І. Ленін про шляхи зростання добробуту
народу», «В. І. Ленін про теоретичні основи націоналізації землі»
та ін.

В ряді статей показано, як життя, суспільна практика повсяк-
денно підтверджують геніальність ленінського наукового передба-
чення.

Читачі знайдуть у збірнику й інші матеріали про діяльність
В. І. Леніна та про втілення ленінських ідей в життя.

Н. ХМЕЛЬОВА.

і з тих галузей, про які ми говори-
мо з поємішкою — з магії, алхімії
і т. д.

Не всі книги нашої бібліотеки
однаково часто залишають свої
місця на полиці. Є книги, які
видаються один раз в 2—3 роки.
Але наша бібліотека зобов'язана
зберігати все, тому що ніхто ніко-
ли не може передбачити, яка кни-
га буде потрібна для наукової ро-
боти чи довідки.

Та є у нашій бібліотеці відділ,
книги якого завжди в русі. Книги
цього відділу беруться всіма кате-

Студентська бібліотека універ-
ситету підготувала до Ленінських
днів цікаві виставки. В учбовому
корпусі по вул. Радянської Армії
виставлена література з двох тем:
«В. І. Ленін — великий вождь і
вчитель трудящих» та «Ім'я Лені-
на — прапор боротьби за кому-
нізм».

Дібрана література відображає
життя і діяльність Леніна до, під
час та після Жовтневої революції,
його перебування в різних країнах
Європи, його виступи з тих чи ін-

ших питань суспільного життя на
різних етапах російської революції.

Символічною є на виставці до-
бірка з газет про нечуване досяг-
нення радянської науки в освоєнні
космосу — про політ на космічно-
му кораблі навколо нашої планети,
здійснений Юрієм Олексійовичем
Гагариним.

Аналогічна виставка влаштована
студентською бібліотекою і на фа-
культеті іноземних мов.

Н. Г. ЛІВШИЦ.

РУКИ ГЕТЬ ВІД ВІЛЬНОЇ КУБИ!

МИ З ТОБОЮ, КУБО!

Радянський народ, як чесні люди всього світу, з гнівом і обуренням зустрів тривожну вість про розбійницьку інтервенцію проти волелюбного народу Куби. По всій країні проходять мітинги протесту, на яких радянські люди заявляють про свою солідарність з Кубинською республікою.

19 квітня на всіх факультетах Одеського університету відбулись мітинги протесту. У Великому актовому залі зібрались студенти фізичного та механіко-математичного факультетів.

— Даремно надіються імперіалісти, — сказав доц. Т. Я. Свора, — що їм вдасться зупинити історію. Колоніалізму приходиться кінець. Куба є і буде вільною. Наші серця з тобою, Кубо!

На мітингу студентів та викладачів історичного факультету дипломатка Валентина Шванюк сказала:

— Куба не залишиться самотньою в своїй самовідданій боротьбі за волю і незалежність. З кубинцями — все прогресивне людство!

— Хай імперіалісти не граються з вогнем, — говорить студент IV курсу Олександр Зелінський. — Не вийде по-вашому, панове!

Ми всі гаряче підтримуємо Заяву Радянського Уряду і вимагаємо припинити агресію проти Куби.

На мітингу хіміків виступила дипломатка Чай І-фей:

— Китайські студенти цілком приєднуються до Заяви Радянського Уряду. Ми віримо, що волелюбні кубинці скинуть ярмо імперіалізму!

— Ми ще пам'ятаємо полум'я другої світової війни, — сказав на мітингу співробітників та студентів філологічного факультету доцент П. Т. Маркушевський, — і тому ми розуміємо, що в сучасних умовах маленька війна може перерости в світову пожежу. Але зараз, як вказує М. С. Хрущов в своєму листі президентові США Д. Кеннеді, ще не пізно запобігти непоправному. Ми, студенти і викладачі, підтримуємо Заяву нашого уряду і впевнені, що вільна Куба переможе!

На мітингах було прийнято резолюцію протесту, в якій викладачі і студенти висловили свою солідарність з героїчним кубинським народом. Було вирішено послати телеграми в Гаванський (Куба) та Колумбійський (США) університети.

КУБІНСЬКА РЕСПУБЛІКА, ГАВАНА

КОЛЕКТИВУ ПРОФЕСОРІВ, СТУДЕНТІВ ТА СЛУЖБОВЦІВ

Дорогі друзі! З гнівом і обуренням ми, професори, викладачі, студенти Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова дізнались про напад на вашу батьківщину контрреволюційних банд, натхненних і озброєних американськими імперіалістами.

Як і весь радянський народ, ми тавруємо ганьбою імперіалістів США та їх найманців.

Зібравшись на університетський мітинг, присвячений засудженню агресії проти Куби, ми цілком підтримуємо заяву Уряду СРСР в зв'язку із збройним вторгненням на Кубу і послання Голови Ради Міністрів Союзу РСР М. С. Хрущова президенту США Д. Кеннеді.

Ми захоплені героїчною боротьбою кубинського народу, тавруємо ганьбою американський імперіалізм і його найманців і разом з усім радянським народом рішуче вимагаємо від них: «Руки геть від вільної Куби!».

Висловлюючи вам свою солідарність, ми урочисто заявляємо, що справа кубинського народу — це справа всього прогресивного людства.

Наші серця, наші симпатії на стороні славного кубинського народу, який мужньо відстоює свої революційні завоювання.

Хай живе героїчний кубинський народ!

Коли готувався цей номер, радіо принесло радісні вісті:

Героїчний народ Куби переміг!

РОЗГРОМ БАНД КОНТРРЕВОЛЮЦІЇ НА КУБІ ГАВАНА, 20 квітня. Кореспондент ТАРС М. Чигир повідомляє:

О 3.15 ранку за місцевим часом радіо Гавани передало таку заяву Кубинського уряду:

«Сили повстанської армії і національної міліції штурмом захопили останні позиції, які наймані сили вторгнення займали на національній території на узбережжі Хірон. Цей останній пункт, удержуваний найманними силами, впав о 5.30 дня 19 квітня. Революція здобула перемогу, хоч за неї довелося заплатити високу ціну життям революційних бійців, які безперервно вели атаку, не ослабляючи натиску ні на один момент, і знищили менш як за 72 години цілу армію, яку імперіалістичний уряд Сполучених Штатів створював протягом багатьох місяців. Ворогові було заповідано нищівної поразки.

Частина найманців намагалася сісти на борт різних суден, але їх потопили революційні сили. Залишки найманчих військ, зазнавши численних втрат убитими і пораненими, розсіялись у заболоченому районі, з якого неможливо вийти.

Було захоплено велику кількість зброї північноамериканського виробництва, в тому числі важкі танки типу «Шерман». Захоплені військові матеріали ще повністю не підраховано.

Протягом найближчих кількох годин революційний уряд подасть народові повну доповідь про події».

Комюніке підписав головнокомандуючий революційними збройними силами Фідель Кастро.

Заява залишається в силі

«Литературная газета» від 12 квітня 1961 р. опублікувала підбірку матеріалів «Вони готові до подвигу». Там були зібрані листи, що надійшли до «Астрономічної ради Академії наук СРСР» від радянських людей, які хотіли першими полетіти в космос. Кожного дня до Академії наук надходило кілька десятків тисяч листів з такими проханнями. Ось одне з них: «Буду стислим. Після успішних польотів Білки і Стрілки, Чорнушки і Зірочки навколо Землі полетить у таку подорож людина. Для цього можете розраховувати на мене. Студент 4-го курсу Одеського університету Микола Осовитний».

Наш кореспондент побував на 4-му курсі механіко-математичного факультету, де навчається Микола Осовитний.

— Колю, це вашу заяву опубліковано в «Литературній газеті»? — Так, мою!..

— Що ви скажете з приводу польоту Ю. О. Гагаріна в космос?

— Це дивовижно! Коли я почув повідомлення ТАРС, то був просто вражений. Перше почуття — радість... Потім — гордість... Адже ж людина — наша, радянська. І, взагалі, це міг бути і я...

— Ви заздрите майору Гагаріну?

— Чесно кажучи, трохи заздрю. послали... Звичайно, заздрю, але разом з тим і радію... Я сподіваюсь, що коли-небудь і я полечу в космос. Моя заява залишається в силі.

СВІТ АПЛОДУЄ РАДЯНСЬКІЙ НАУЦІ

Відгуки з-за кордону

«ЗЕРІ І ПОПУЛІТ» — АЛБАНІЯ:

Це ще одна велика історична перемога Радянського Союзу, ще одна перемога соціалістичного табору, яка зміцнює мир і спокій на землі.

«ДЖУГАНТАР» — ІНДІЯ:

Радянська наука стала найпередовішою наукою в світі, наукою, яка заслужила повагу і захоплення всього людства. Радянський Союз понесе прапор перемог з однієї планети на іншу, тому що він спирається на міцну основу соціалістичного ладу.

«НЬЮ-ІОРК ГЕРАЛЬД ТРІБЮН» — США:

Що б не сказав президент США і яку б він не вигадав контрстратегію, ніяк не уникнути того факту, що Радянський Союз виграв змагання в запуску людини в космос. Незважаючи на те, що за кордоном про Америку склалось враження, що вона найрозвиненіша в технічному відношенні країна, вона все-таки опинилась на другому місці, як їй було передбачено це за багато місяців.

«ТХОЙ-МОЙ» — В'ЄТНАМ:

Перша подорож людини в космос — це політ на крилах комунізму.

«ЛІСНЕР» — ЛІБЕРІЯ:

Вітальні телеграми з усіх районів і країн світу наводнили Кремль, як тільки стало відомо, що Радянський Союз послав людину в космічний простір навколо Землі і повернув її назад.

«НОДОН САНМУН» — КНДР:

Успішне повернення радянського космічного корабля-супутника з людиною на борту символізує перемогу соціалізму, комунізму. Наукові успіхи і відкриття повинні бути поставлені не на службу війні, а на благо миру, безпеки і щастя народів. Радянський Союз докладає до цього всі зусилля.

«АСАХІ» — ЯПОНІЯ:

Успіх Радянського Союзу продемонстрував перед усім світом перевагу його державної системи в галузі науки і техніки. В конкурентній боротьбі з Сполученими Штатами Америки Радянський Союз практично довів свою могутність перед усім світом.

«ФРІ ПРЕСС ДЖОРНЕЛ» — ІНДІЯ:

Ніяка політика не зможе применшити величі подвигу Радянського Союзу, який послав першу людину в космос. Справді, це досягнення настільки чудове, що ми не можемо осмислити всі його на-

слідки. Майор Гагарін, який повернувся з космосу, символізує триумф людства.

«ТЕМП» — ІТАЛІЯ:

Людство переживає надзвичайну подію, яку можна порівняти з найважливішими подіями не тільки історії, але й філології. Ніщо не могло б применшити славу першого космонавта і його впевненого вступу в сім'ю великих людей. Безперечно, космічний корабель «Восток» засвітив нову «східну зірку», яка повинна повести людство до кращого світу...

АЛЬБЕРТ КАН
(американський журналіст):

Ні, ні, я не забуваю ні про людські страждання, яких ще так багато на земній кулі, ні про існування безумців, які планують війни. Але політ Гагаріна скоротив дні людських страждань і спорудив нові перепони, що заступили дорогу війні. І несподівано майбутнє наблизилось до нас.

МАНОЛІС ГЛЕЗОС:

З тюремної камери, де нас роками тримають місцеві реакції і насильства, ми приєднуємо свій голос безмежного захоплення до голосу грецького народу і народів усього світу і з хвилюванням вітаємо першого космонавта — радянського громадянина Юрія Гагаріна.

У його особі ми вітаємо великий і сміливий радянський народ — переможця космосу, радянських робітників і передову радянську науку і техніку, які гордо вписали у золоту книгу людства найгеніальнішу мирну перемогу людини.

Ваші величні нові досягнення запалюють нас і весь наш народ у важкій, але прекрасній боротьбі, яку ми ведемо в цьому історичному куточку землі за мир, національну незалежність, демократію і прогрес.

Тюрма Егіна,
13 квітня 1961 р.

САЙРУС ІТОН

Ця подія знаменує собою найвище досягнення людини в освоєнні великих наукових проблем, що стоять перед нами. Я надсилаю палкі вітання радянським вченим, чий блискучі успіхи викликають захоплення всього світу.

Протягом останніх десяти років я мав щастя зустрітись з радянськими вченими. Я можу підтвердити, що вони — не тільки люди великого таланту, але і дітячі, які беззавітно допомагають людству в його боротьбі з природою.

ОТВЕТ Ф. И. ТЮТЧЕВУ

«С поляны коршун поднялся,
Высоко в небо он взвился,
А я здесь в поле и пыли,
Я, царь земли, прирос к земле».
(Ф. Тютчев).
Не завидуй ты коршунам
в небе,

Не завидуй парящим
орлам,
Ты летать лучше птиц
научился,
Рвешься ввысь
к отдаленным мирам!
Мой земляк,
дерзновенный
и сильный,

Возмужавший в труде
и борьбе,
Ты расправил чудесные
крылья,
— Пусть завидуют
птицы тебе!
С. БЕЛОЗОРОВ.

В. І. ЛЕНІН І СЕЛЯНСТВО

(УРИВКИ З РОБОТИ доц. Я. ШТЕРНШТЕЙНА)

В. І. Ленін приступив ще з початку 90-х років минулого століття до розробки аграрної програми нашої партії. Така програма, створена в непримиренній боротьбі проти народників, «економістів», «легальних марксистів», есерів, кадетів, меншовиків, ревізіоністів з партії II Інтернаціоналу, проти носіїв різних буржуазно-реакційних аграрних теорій та інших ворогів марксизму, повинна була відіграти вирішальну роль у боротьбі за завоювання селянства на бік пролетаріату.

Виходячи з конкретних особливостей і своєрідності форм класової боротьби в Росії, В. І. Ленін уже в своїй класичній праці «Що таке «друзі народу» і як вони воюють проти соціал-демократів?» виклав основоположні принципи марксистської аграрної програми.

В 1895 році в тюрмі В. І. Ленін написав перший проект програми РСДРП, який містив вже конкретні вимоги з селянського питання.

Ініціатива вироблення програми партії редакцією «Искры» належала, як відомо, В. І. Леніну, але через перевантаженість редакторською роботою та іншими невідкладними справами, він міг зайнятися безпосередньо тільки написанням її аграрної частини. Підготовку ж загального проекту програми було доручено Г. В. Плеханову. Однак і перший і другий плехановські проекти програми, так само, як і перероблений спеціально створеною комісією, були ґрунтовно розкритиковані й відхилені В. І. Леніном.

Боротьба в середині редакції «Искры» навколо аграрної частини програми набула особливо запеклого характеру. В лютому—березні 1902 р. В. І. Ленін написав статтю «Аграрна програма російської соціал-демократії», в якій було дано аграрну частину програми і знаменитий коментар до неї, і наді-

слав її до редакції «Искры». Кілька місяців тривало обговорення цієї статті. Мартов, Аксельрод, Засуліч виступили проти основних програмних положень, що містились у ній.

Образливими і цілком бездоказовими були зауваження на цю статтю, зроблені Г. В. Плехановим, у зв'язку з чим В. І. Ленін 14 травня 1902 р. писав йому: «Одержав статтю з Вашими зауваженнями. Ви навіть не спиняєтесь у виборі найбільш зневажливих висловів... Якщо ви поставили собі за мету зробити неможливою нашу спільну роботу,— то вибраним шляхом Ви дуже скоро можете дійти до цієї мети. Шкода не ділових, а особистих відносин, то їх Ви вже остаточно зіпсували або вірніше: добилися їх повного припинення».

З принципово різного ставлення В. І. Леніна і Г. В. Плеханова до ідеї гегемонії пролетаріату в буржуазно-демократичній революції впливали їх розходження і в питаннях націоналізації землі.

Тільки геній Леніна, його велика принциповість та виняткова витримка допомогли подолати всі труднощі і забезпечили можливість підготовки проекту програми, без якої неможливо було створення партії нового типу.

Розглядаючи лозунг конфіскації поміщицьких земель як заклик до селянського повстання, а націоналізацію всіх земель як один із заходів, необхідних для переростання буржуазно-демократичної революції в соціалістичну, В. І. Ленін висунув ці вимоги на IV (Об'єднавчому) з'їзді як програмні положення нашої партії, що відповідали корінним інтересам пролетарської революції.

На противагу ленінському проектіві програми конфіскації всієї поміщицької землі без викупу і

наступної націоналізації всіх земель в країні, меншовики на угоду буржуазії з царизмом висунули напівкадетський проект горезвісної програми муніципалізації або земстволізації. Збереглись дуже цікаві спогади учасника з'їзду А. В. Луначарського про меншовицького доповідача з аграрного питання горезвісного П. П. Маслова: «...Не можна було придумати більш невинної для меншовиків фігури, як цей самий товариш Джон (псевдонім Маслова.— Я. Ш.) після вогневих промов Леніна.

Якийсь пом'ятий, потертий, нерішучий і в'ялий, зійшов він на трибуну і почав буквально мимрити свою промову.

При вигуках «голосніше» він трошки підвищував свій голос, а потім знову впадав в бурмотіння. Від часу до часу він зупинявся, наче в нього заводу не вистачало, і досить довго безпорадно висів на трибуні. Плеханов, що сидів неподалік, суфлював тоді сердитим шепотом, кидаючи йому кілька фраз, і Джон, діставши новий завод, знову якийсь час тягнув свою канитель». Це була меншовицька безпринципна програма — аграрна окрошка в муніципалізаторській тарілці.

Життя підтвердило правильність ленінської аграрної програми, яка залишилась в арсеналі нашої партії як її бойова зброя.

В умовах запеклої класової боротьби, розв'язуючи сотні інших великих і малих питань, В. І. Ленін, Комуністична партія вивували більшовицьку аграрну програму, що забезпечила створення і зміцнення величезної політичної сили — союзу робітничого класу і селянства, який відіграв вирішальну роль у перемозі Великої Жовтневої соціалістичної революції і є запорукою всіх перемог радянського народу в будівництві комуністичного суспільства.

ХАЙ НЕ ГАСНЕ КОМСОМОЛЬСЬКИЙ ВОГНИК!

На збори хіміків я трохи запізнилась. Вже було обрано президію... Вже головою Гері Камалов надав слово секретареві факультетського бюро Юрію Анісімову.

Комсомольці не слухали доповіді свого вожака. На їх обличчях була написана повна байдужість. Читали, розмовляли, виконували завдання з іноземної мови і т. п. Слухали доповідача лише ті, хто сидів у президії, та деякі активісти.

А поговорити було про що... Ось шефська робота. Вона на факультеті різноманітна і цікава. Недарма в комітеті комсомолу тепло відзиваються про Галю Шило: «Це наш кращий шефсектор».

Дружба з робітниками крекінг-заводу, спільні вечори, спортивні змагання.

Комсомольці Петро Матковський, Володимир Швидкий, Світлана Шпак, Тамара Карнаух читають лекції на підготовчих курсах в судноремонтників і робітників суконної фабрики. Рая Іванова, Катя Квасенко, Світлана Свербик з захопленням займаються з юними хіміками міста.

Студенти факультету прочитали за учбовий рік 76 лекцій на підприємствах міста. Взагалі зроблено чимало добрих справ, але... — 41 незадовільна оцінка, і в значній мірі винен в цьому член бюро Г. Камалов.

Не може бути справжніх знань без систематичної підготовки. Про цю аксіому забули на хімфаці. Закрили очі на погане відвідування лекцій, семінарів. В результаті — незадовільні оцінки.

Виступали О. Сосунов, В. Антонович, В. Коноваленко. Вони говорили, що немає зв'язку з комсомольськими групами, не було жодного обговорення вистави чи книги, мало провадилось тематичних курсових зборів. Чимало закидів було зроблено комітету комсомолу спортклубу, студклубу... До речі, студклуб обвинувачували даремно. В своїй доповіді Анісімов заявив: «Студклуб не вважає потрібним давати самодіяльність на наших вечорах. Вони на чолі з Лейдерманом спочили на лаврах».

Ні, Юрій, це не серйозне обвинувачення! Скажіть, а скільки хіміків бере участь в університетській самодіяльності? — 13, 13 з 300...

З боєм говорили про це О. Савватсева, В. Коноваленко, Т. М. Федотова. Де вона, колишня слава факультету? Хіміки — перші танцюристи, в хіміків — хор дівчат та драмколектив, хіміки... Та що говорити! Немає тепер на хімфаці ні хору, ні танцюртка, ні вокалістів — і винна в цьому комсомольська організація. Не студклуб, а бюро на чолі з вами, Юрію, спочили на лаврах.

24-го КВІТНЯ о 15-й ГОДИНІ:

у Великому актовому залі відбудеться зустріч студентів 3-х курсів (всіх факультетів) з передовиками виробництва заводу ім. Жовтневої революції; у Великій хімічній аудиторії для студентів 4-х курсів (всіх факультетів) буде прочитана лекція на тему: «Одеський економічний район в 3 році семиріччя». (Лектор — представник раднаргоспу).

Нарешті починаються вибори. Пропонують кращих комсомольців. Дають характеристики, шаблонні, однакові: «Серйозна студентка, може працювати».

Та невже не знайшлось теплих слів про своїх товаришів?

Нове бюро обрано. Попереду у хіміків багато серйозних справ: підготуватись до сесії, виконати завдання з іноземної мови, відродити факультетську художню самодіяльність.

А головне — зацікавити комсомольців. Жодного байдужого. Треба запалити вогник комсомольський, про який від імені п'ятикурсників говорив О. Савватсева. Він не повинен гаснути, цей вогник. Ніколи, нізащо.

А. ПЕРЕЙМЕР.

Разом з робітниками

17-ту річницю визволення Одеси від німецько-фашистських загарбників студенти 2 курсу українського відділу відзначили разом з своїми підшефними — робітниками судноремонтного заводу № 1. На вечір, який відбувся в портклубі, були запрошені також і студенти політехнічного та інженерно-будівельного інститутів. Ми разом прослухали змістовні виступи учасників героїчної оборони нашого міста, разом продивилися концерт, який разом же й готували.

Такі вечори, безумовно, зміцнюють нашу дружбу з підшефними філологічного факультету — мешканцями гуртожитку судноремонтного заводу № 1.

В. ОГОРОДНИКОВА.

Пам'яті М. Д. Зелінського

20 квітня в нашому університеті почала свою роботу наукова конференція, присвячена 100-річчю з дня народження видатного радянського вченого Героя Соціалістичної Праці академіка М. Д. Зелінського.

Це перша велика наукова конференція з питань хімії, яка проводиться в ОДУ за останні роки.

Для участі в роботі конференції прибуло близько 40 вчених з різних міст країни. Серед них: академік Б. О. Казанський, член-кореспондент АН СРСР М. І. Шуйкін, професор А. Ф. Плате та інші відомі радянські хіміки. На конференцію прибули також дружина М. Д. Зелінського Ніна Євгенівна та члени його сім'ї.

В програмі конференції включено 32 доповіді.

Вчора відбулось перше засідання.

Вступним словом конференцію відкрив ректор ОДУ професор О. І. Юрженко.

Про життя та діяльність академіка М. Д. Зелінського розповів академік Б. О. Казанський. З доповідями на засіданні виступили також професор В. П. Кравець (Чернівці), професор С. М. Попов (ОИМФ) і доцент О. С. Степанова (ОДУ).

Доц. О. В. БОГАТСЬКИЙ.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ПАМ'ЯТНИКА

2 липня 1945 р. частини Радянської Армії вступили в німецьке місто Ейслебен, яке було до того зайняте американськими військами.

Коли наші бійці і офіцери вступили в центральну частину міста, на міській площі перед ними постав монумент В. І. Леніна. Всі були вражені. І справді, як міг в країні, де 12 років лютував фашизм, з'явитися пам'ятник Леніну?

На це запитання відповіли німецькі робітники, жителі давнього шахтарського Ейслебена. Вони розповіли історію пам'ятника і називали людей, які, ризикуючи життям, зберегли монумент вождя світового пролетаріату...

...Ішла жорстока війна. Фашистські війська, окупувавши частину нашої території, вивозили незліченні багатства радянського народу. Вони грабували і вивозили все, що потрапляло їм під руки. Так був вивезений фашистами і монумент В. І. Леніна з міста Пушкіно, що під Ленінградом.

Якось люди різних національностей, вигнані в Німеччину на

рабську роботу, серед різного брухту на підвір'ї мідеплавильного заводу виявили бронзову фігуру В. І. Леніна. На заводі концерну «Мансфельдер Купферверке» працювало двоє радянських громадян Антон і Валя. З ініціативи керівництва підпільної партійної організації і при підтримці всіх антифашистів заводу скульптуру було врятовано від переплавлення. Росіянам Антону і Валі та німцєві Роберту було доручено сховати пам'ятник.

Монумент Володимира Ілліча було закопано на території заводу. Незважаючи на всі зусилля гестапівців, він не був виявлений.

— Ми встановимо пам'ятник Леніну на центральному майдані нашого міста, коли буде знищено фашизм,— говорили комуністи.

Цікаво відзначити, що навіть від свідомості того, що на території заводу знаходиться пам'ятник Леніну, значно посилювалась діяльність підпільної організації комуністів, їх антифашистська пропаганда серед робітників.

Героїчна Радянська Армія зав-

дала фашизму ніщівного удару, гітлерівська Німеччина потерпіла крах. Місто Ейслебен було тимчасово зайняте американськими військами.

Робітники-антифашисти спробували встановити пам'ятник на центральному майдані. Та американський комендант видав наказ, де категорично не тільки заборонив встановлення пам'ятника, але і всяку діяльність антифашистських організацій. Людям, які вберегли пам'ятник від гітлерівців, довелося знову його переховувати, на цей раз від американців.

Тільки 2 липня 1945 р., після того, як американські війська залишили місто Ейслебен, робітники-антифашисти встановили пам'ятник в старовинному робітничому місті. Пам'ятник було залишено німецьким робітникам як подарунок Радянського Уряду.

І досі в глибині Німеччини, на центральному майдані Ейслебена, символ пам'ятник В. І. Леніну — символ торжества великих ленінських ідей.

Я. Я. НЕЙДОРФ.

НАЙКРАЩІ СТУДЕНТСЬКІ

Нещодавно закінчила свою роботу XVII наукова студентська конференція, на різних секціях якої було заслухано понад 150 доповідей членів наукових гуртків, що працюють на всіх факультетах. До дня відкриття конференції вийшов черговий, шостий випуск збірника студентських робіт*, в якому надруковано 27 кращих наукових праць студентів.

Збірник складається з двох розділів: гуманітарні науки і природничі науки.

Тематика студентських робіт найрізноманітніша. Оpubліковані в збірнику роботи показують, що їх автори, обравши теми для своїх досліджень, цілком справились з поставленими завданнями, сказали своє слово в тому чи іншому питанні.

Серед робіт гуманітарного профілю цікавими є оригінальні дослідження випускників історичного факультету М. Д. Шевченка «Революційний рух в Південній Бессарабії в 1905 р.», А. Д. Бачинського «З історії класової боротьби в пореформеному селі на півдні України (Селянський рух в маєтках кн. О. Барятинської. 1861—1866 рр.)». Ці роботи написані на основі глибокого вивчення праць класиків марксизму-ленізму та допоміжної літератури, в них використано багато матеріалів з Державного архіву Одеської області та інших архівів.

В статті «Гімн праці і красі» студент-філолог І. М. Жуковський виявив не тільки свою любов до поетичного слова, а й вміння розкрити його красу для інших. Поезія М. Рильського була для молодого літературознавця благодатним об'єктом дослідження. Цілком зрілою є також робота Р. В. Маценка про роман М. Уїлсона «Брат мій, ворог мій» — «Доля людини-творця в сучасній Америці».

Багато цікавих спостережень знаходимо в статтях мовознавчого напрямку: «Акцентологічні комен-

* Праці Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, т. 150, Збірник студентських робіт, вип. 6, Одеса, 1960.

тарі до відмінювання іменників чоловічого роду» В. Г. Скляренка, «Сложные прилагательные в древнерусской письменности» Є. В. Чечкіної та «Синтаксическая синонимика словосочетаний с предлогом «по» пространственного значения в русском языке в сопоставлении с польским и болгарским» Н. В. Косек.

З природничих наук найповніше представлені біологія (9 робіт) і фізика (6 робіт).

Фізики Є. П. Маслов, Л. Б. Прейзер, В. З. Дітчук, О. Л. Чепок, які закінчили фізико-математичний факультет, виступали в свій час з доповідями, що стосуються різних питань порівняно нової галузі — напівпровідників. Ці роботи одержали високу оцінку і нині опубліковані в збірнику. Проблемам спектрофотометрії присвячені дослідження О. М. Семенової, Р. А. Левицької, Л. А. Розенцайг.

Географічний факультет представлений роботами В. В. Ковалевського «Фізико-географічна характеристика Куяльницького пересипу» та А. Л. Чепалиги «До питання про тераси Нижнього Придністров'я».

Жодної роботи, що заслуговує опублікування в студентському збірнику, не подали хіміки і математики.

Хочеться зробити кілька зауважень з приводу підготовки рукописів студентських робіт до друку.

Переважає більшість робіт недбало оформляється і подається в такому вигляді, що потім надзвичайно утруднює їх публікування: часто трапляються нечітко надруковані примірники, назви на інших мовах вписані абияк, їх важко розібрати навіть спеціалістові. Малюнки і фото бувають невиразними. Мова і стиль студентських робіт також нерідко суперечать елементарним правилам.

Потрібно уникнути цих недоліків в серйозній роботі молодих науковців.

Вихід нового збірника студентських робіт є відрадним явищем в житті НСТ університету.

П. Ю. ДАНИЛКО.

ВІЧНО ЖИВИЙ

22 квітня все прогресивне людство світу відзначає 91-шу річницю з дня народження любимого вождя і вчителя всього людства В. І. Леніна.

Студенти історичного факультету зібрались в просторій аудиторії, щоб послухати про життя В. І. Леніна, про зустрічі з ним його сучасників, про роботу театру імені Іванова над образом вождя.

Виступає викладач історії КПРС доц. Гороховська. Цікаво і схвилювано розповідає Євгенія Володимирівна про риси характеру дорогого вождя.

З спогадами про В. І. Леніна виступив один з найстаріших викладачів університету Леонід Андрійович Січкарьов. Він розповів про момент повернення В. І. Леніна в Росію 3 квітня 1917 року, про зустріч з ним на I Всеросійському з'їзді Рад 3 червня 1917 року і т. д. Він розповів про великий талант Володимира Ілліча, як промовця, про величезний вплив його глибоко логічних промов на маси,

про величезну любов народних мас до свого любимого вождя.

На зустріч до студентів прийшли і артисти російського драматичного театру: народний артист республіки Павло Васильович Михайлов і заслужений артист республіки Яків Павлович Старов.

П. В. Михайлов розповів про свою роботу над образом вождя. На закінчення артисти показали сценку зустрічі В. І. Леніна в перший же рік після революції з англійським письменником. Той дивується, як можна намічати якісь плани електрифікації, коли в країні голод, страшна розруха.

— Так, так! На жаль, ви говорите правду. Все це у нас є. Але приїжджайте ви до нас через 10 років і тоді побачите все самі, — відповідає Ілліч.

Гаряче аплодували студенти. В різних місцях чулось: — Частіше б такі зустрічі!

Г. МОРОЗ,
студент I курсу.

Спортивний

НА СТАРТІ СЕЗОНУ

Як завжди, з настанням весни спортивне життя університету стає інтенсивнішим. Та це й зрозуміло. Адже кліматичні умови Одеси ставлять в привілейоване положення літні види спорту: легку атлетику, плавання, спортивні ігри і т. д. Для них відкрито зелену вулицю.

Через тиждень після відкриття чемпіонату СРСР з футболу на стадіоні університету центр нападу фізфаку зробив перший удар по м'ячу. Почався розиграш першості ОДУ з футболу. Фізики, проте, мусили розчаруватись, бо їх противники, футболісти механіко-математичного факультету, буквально розгромили їх з рахунком 6:0. Рахунок більше, ніж переконливий.

Зате зустріч між географами та істориками з самого початку і до кінця була приблизно однаково напруженою. Кінець зустрічі вирішив єдиний м'яч, забитий нападаючим істориків ще на початку гри.

Фаворитом першості, безсумнівно, є команда філологічного факультету. Тут кістяк команди складають ігроки, що входять до складу збірної університету. Філологи мають надію стати чемпіонами 1961 р.

Два слова про збірну. Прихід здібних спортсменів Мановицького і Безвершенка, безсумнівно, посилив команду. Якщо в минулому році команда футболістів університету була десь в кінці першої десятки, то цей сезон приніс нашому вузові місце в першій п'ятірці.

Любителі баскетболу і волейболу можуть бути задоволені: жіночі команди ОДУ зайняли перше місце в чемпіонатах Одеси. Днями ці команди виїжджають до Кишинева для участі в товариських змаганнях з спортсменами університету. Чекаємо вас з перемогою, чемпіонки.

19—20 квітня починаються розиграші першості вузу з баскетболу та легкої атлетики. Боротьба за командну першість буде впертою вже хоча б тому, що найсильніший в минулому «легкоатлетичний» факультет фізиків і математиків поділений тепер на 2 самостійних.

На почесне звання чемпіона ОДУ з баскетболу практично претендує тільки 2 факультети: геофак і біофак. Географам дуже хочеться відкинути найнеприємнішу приставку «екс» (в 1958 р. вони зайняли перше місце), біологи ж настільки впевнені у своїй перемозі, що навіть перестали відвідувати тренування. Хоча біофак і має сильних баскетболістів, але самовпевненість ніколи до добра не приводила.

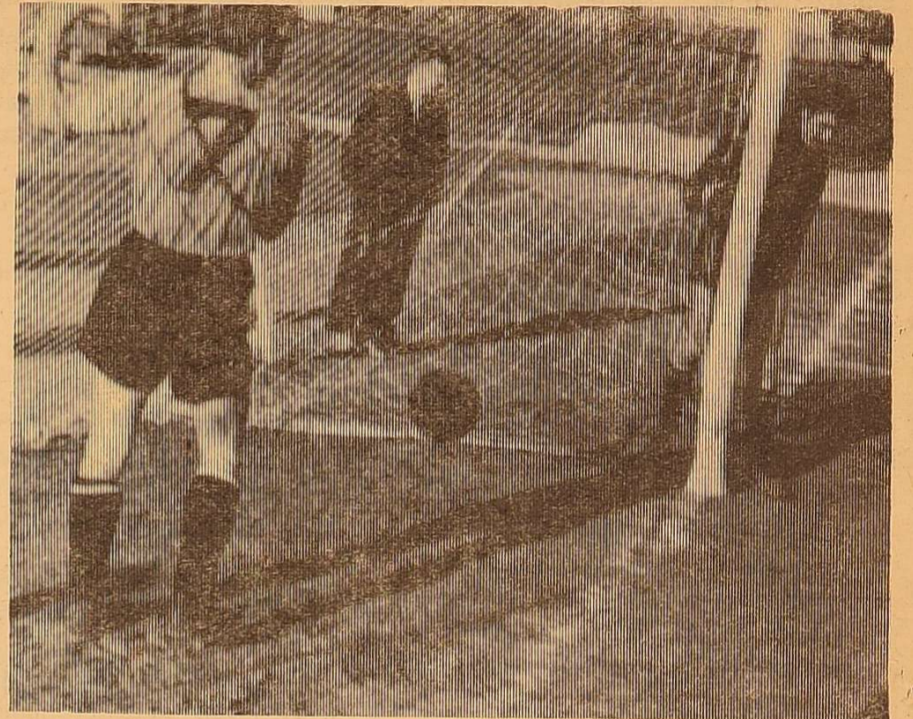
А от туристи вже давно тренуються і виступають у змаганнях. 8—9 квітня на честь 17-ї річниці звільнення Одеси 40 туристів нашого вузу взяли участь у масових змаганнях, де були представлені інші вузи, добровільні товариства і виробничі колективи. Зайняте ними 2-е місце радує, але як хочеться замінити цифру 2 на 1!

Багато, дуже багато має бути зустрічей і матчів, офіціальних і просто товариських, які, звичайно, принесуть нам радість перемоги і гіркоту поразки. Але ясно одне: перемога залишається за сильнішими, залишається той чудовий

спортивний дух боротьби, який так вабить молодь на спортивні майданчики і корти, водні станції і басейни.

На старт літнього сезону, спортсмени університету!

Ю. ЛАРЮШІН.

На фото: трагічний момент — м'яч у воротах команди ОДУ.
Фото Г. Єліави.

Я СТАВ БОЛІЛЬНИКОМ

12, 14 і 17 квітня Великий актовий зал ОДУ був переповнений. Тут демонструвались 11-та, 12-та та 13-та партії матч-реванші Таль—Ботвинник. Адже шахових болільників досить і не тільки на Берсенівській набережній в Москві. Якщо минулого року деяким одеситам було байдуже, хто буде чемпіоном світу, то матч-реванші не залишив і в Одесі жодного байдужого.

Я не шахіст і, правду кажучи, навіть не болільник, але в ті вечори, коли грають чемпіон і экс-чемпіон, я не можу сидіти спокійно.

14 квітня о 5 годині я був уже в університеті. Демонстраційна дошка — у залі, але основні події розгортаються не тут. В комітеті комсомолу на столі вже були розставлені фігури, а суддя Всеосоюної категорії В. Вольфензон вже записував перші ходи 12-ої партії, які передавались по телефону.

— М-да, ще нічого певного не скажеш, — почув я.

А в кімнату заходять нові і нові люди. Шахисти і ті, що не відрізняють пішака від коня, літні болільники і школярі.

А з Москви передають вже нові ходи. Позицію аналізує і дає коментарі випускник нашого університету — міжнародний гросмейстер Ю. Геллер. Після 27-го ходу він вважає, що матеріальна перевага Талья повинна принести йому перемогу.

Фото О. Поманської.

Я не знаю ще, за кого з двох гросмейстерів «болію», але хвилююсь разом з іншими болільниками. Нарешті Ю. Геллер говорить, що партію відкладено в безнадійній для Ботвинника позиції.

Цю партію экс-чемпіон світу програв, але 12-го і 17-го квітня він здобув перемоги. Таким чином, маленький матч-реванш в залі ОДУ закінчився з рахунком 2:1 на користь Ботвинника.

І це один результат: я став болільником шахів.

В. НАКАЗНИЙ,

Заступник редактора М. В. ПАВЛЮК.